

DK-model2009

- Opdatering 2005 - 2009

Kalibrering og validering

Anker Lajer Højberg, GEUS

0 50 km

Disposition

- Kalibrering/valideringsstrategi
- Kalibreringsmål
- Nøjagtighedskriterier
- Resultater
- Diskussion

Strategi

- Dynamisk invers kalibrering (PEST)
  - Ikke del af modelsystemet, optimering ”bag om” skallen
- Split sample
  - Kalibrering 2000 – 2003
  - Validering 2004 – 2007
- Observationsdata
  - Pejlinger
    - Observationer fra ~20.000 indtag
    - Tidsserier
    - Enkelt observationer
  - Vandløbsafstrømning
    - Observationer fra ~200 stationer
    - Daglige værdier
    - Generelt stationer ≥ 50 km²

Kalibreringsmål

Sammensat af krav til modellens evne til at simulere pejlinger og vandføringer

Potentialer

- Dynamik i pejletidsserier
- Det generelle trykniveau i modellag
- Rumlig variation i trykniveau indenfor et modellag

Vandløb

- Samlede vandbalance i vandløb (F_{bal})
  - Dynamik i vandløb (R^2)
  - Vandbalance i sommerperiode (F_{balS})
- Fokus på at kunne simulere små og store vandløb lige godt

Nøjagtighedskriterier

Potentialer

- Root mean squared:

$$\frac{RMS}{s_{obs}} \leq \beta_2; \quad \beta_2 = 2 \Rightarrow RMS \leq 4,5m$$

Konservativ akvifer simulering
(Sjællandsmodel RMS = 5,25 m)

$$\frac{RMS}{\Delta h_{max}} \leq \beta_3; \quad \beta_3 = 0.05 \Rightarrow RMS \leq 4,8m$$

'hi-fi simulering

- Middelfejl

$$\frac{ME}{\Delta h_{max}} \leq \beta_1; \quad \beta_1 = 0.025$$

Konservativ akvifer simulering

Nøjagtighedskriterier

Vandføringer

- Middel $R^2 \geq 0,65$
- Maks. 25% af stationerne må have en $R^2 < 0,60$
- Middel Fbal $< 10\%$
- Maks 25% af stationerne må have en Fbal $> 20\%$
- Samme kriterier for alle stationer

Resultater

Potentialer

Delmodel	Middelfejl – ME (m)		RMS (m)		Indtag med pejlinger
	Kriterium	Resultat	Kriterium	Resultat	
Område 1 - Sjælland	2,45	-1,53	4,89	4,05	3399
Område 2 - Sydhavsøerne	1,90	1,27	3,80	2,34	169
Område 3 – Fyn	2,37	2,55	4,73	5,40	661
Område 4 - Sønderjylland	2,19	-0,49	4,37	5,03	1770
Område 5 - Midtjylland	3,86	-0,11	7,73	4,48	2658
Område 6 - Nordjylland	1,41	-0,09	3,55	3,84	1837

- Krav til potentialer generelt overholdt

Resultater

Afstrømninger

Delmodel	Antal	Kalibrering			Validering		
		R ²	Fbal (%)	FbalS (%)	R ²	Fbal (%)	FbalS (%)
Område 1 – Sjælland	24	0,74	-8	28	0,68	3	35
Område 2 - Sydhavsøerne*	16	0,59	-33	-40	0,51	-19	0
Område 3 – Fyn	22	0,39	4	20	0,23	22	50
Område 4 – Sønderjylland	30	0,42	5	10	0,21	10	19
Område 5 - Midtjylland	58	0,33	5	-5	0,14	10	-7
Område 6 - Nordjylland	33	0,47	5	1	0,42	12	1
Kriterium		0,65	10	ej opstillet	0,65	10	ej opstillet

*Område 2 – sydhavsøerne benyttet som proxy-basin test

- Krav til Fbal generelt overholdt for kalibreringsperioden (dog IKKE område 2)
- Krav til R² generelt IKKE overholdt

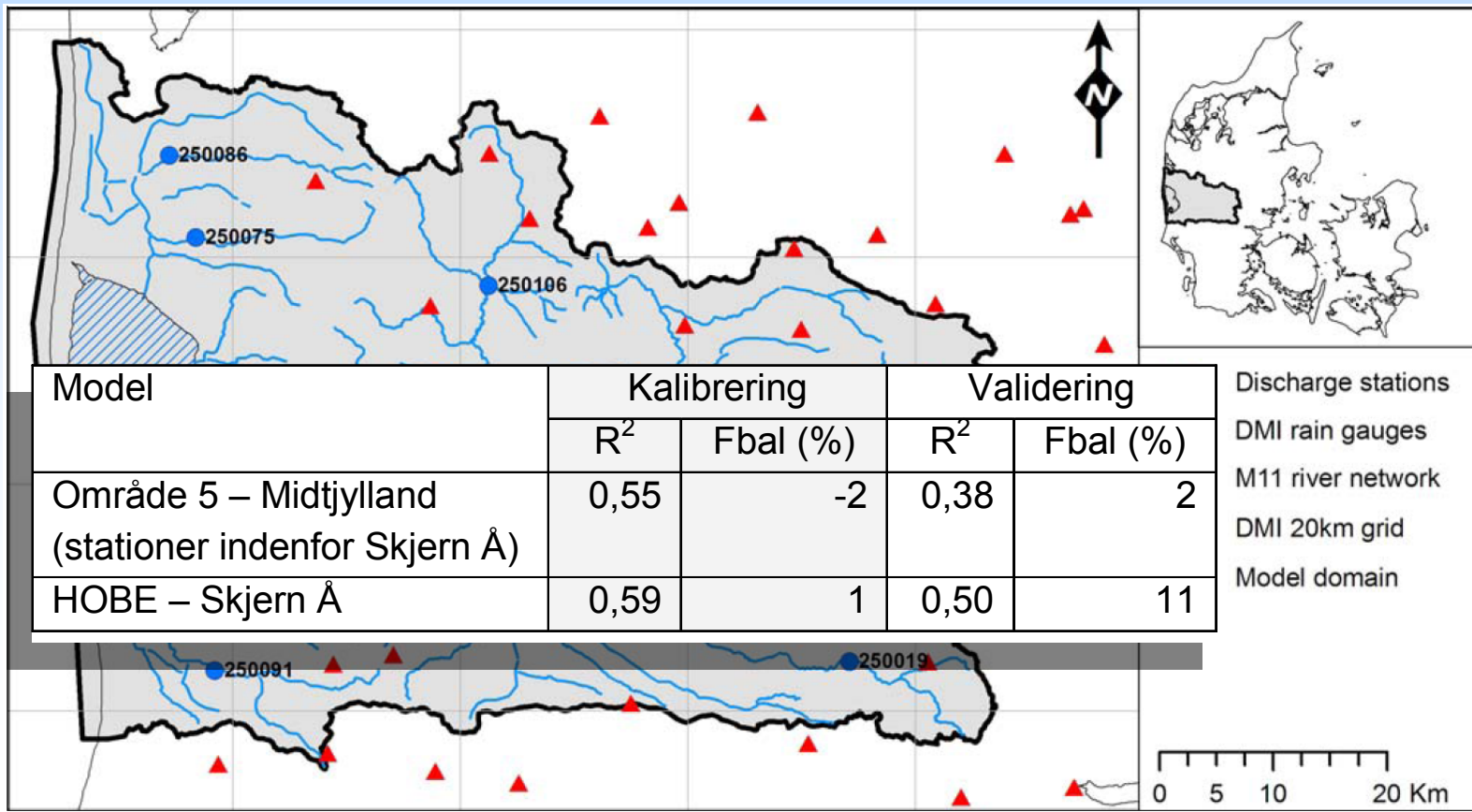
Resultater - Vurderinger

- Pejlinger
  - Ny hydrostratigrafisk model + detaljering af grids har resulteret i bedre simulering af pejlinger
- Vandføringer
  - Fbal
    - Generelt indenfor de opstillede nøjagtighedskriterier
  - Dynamik
    - Dårlig
- Mulige årsager til dårlig dynamik
  - Manglende lokal tilpasning af modeller
  - Vandbalanceproblemer
    - Erfaringer fra DK-model2003

Tilpasning til lokale forhold

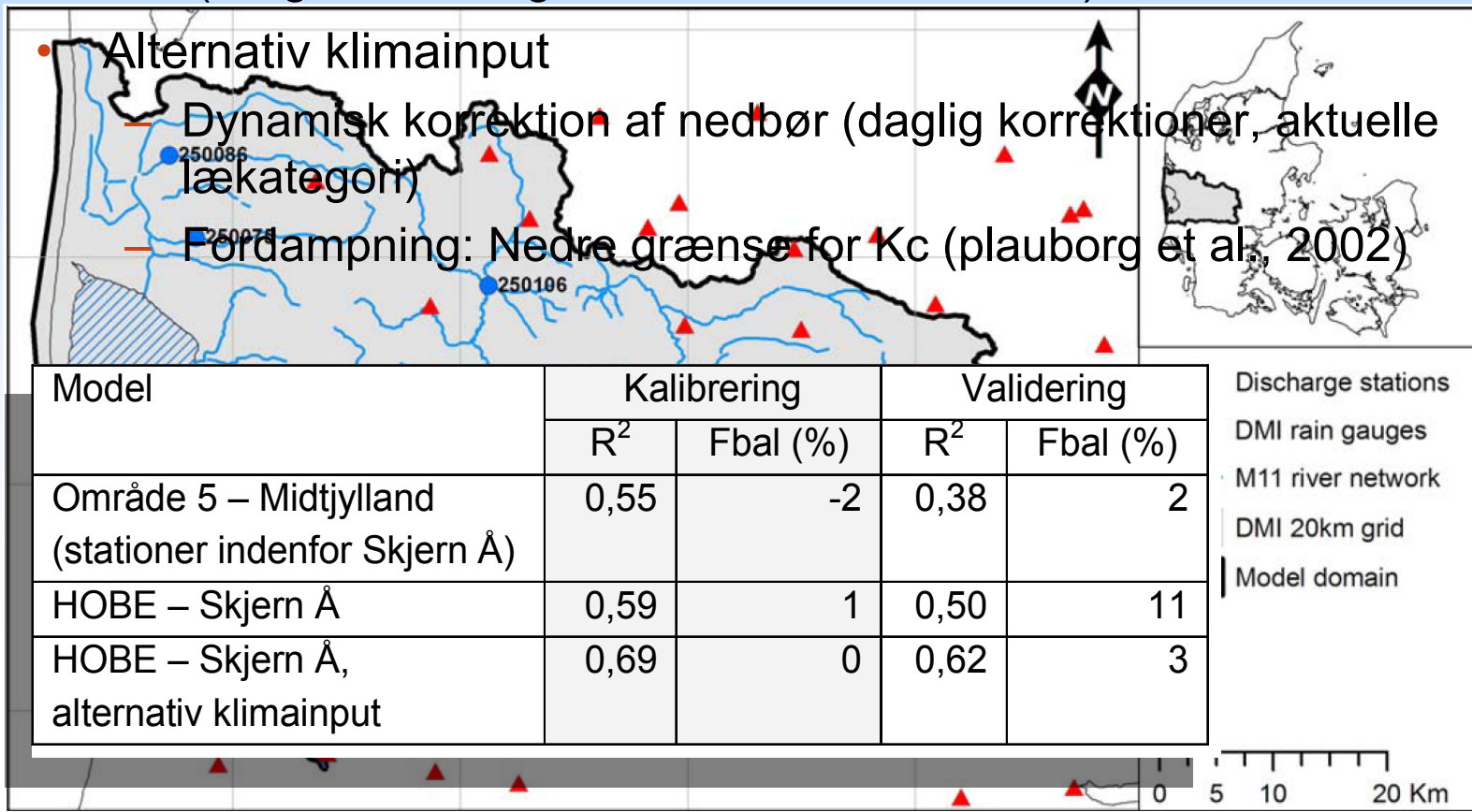
HOBE (Hydrological observatory) (<http://www.hobecenter.dk>)

- Center for hydrologisk proces studier: Skjern Å opland
- Modelstudie (Stisen et al., special issue in vadose zone journal)

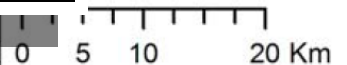
Alternativt klimainput

- Klimainput i DK-model2009
  - Standard korrektion af nedbør (månedsmiddelværdier for hele landet)
  - Fordampning: Øvre grænse for Kc (plauborg et al., 2002) (tidligere erfaringer viste overskud af vand)

Model	Kalibrering		Validering	
	R ²	Fbal (%)	R ²	Fbal (%)
Område 5 – Midtjylland (stationer indenfor Skjern Å)	0,55	-2	0,38	2
HOBE – Skjern Å	0,59	1	0,50	11
HOBE – Skjern Å, alternativ klimainput	0,69	0	0,62	3

Discharge stations
 DMI rain gauges
 M11 river network
 DMI 20km grid
 Model domain

Resultater - Konklusion

- Der er et akut og bydende nødvendigt behov for analyse af vandbalanceproblematikken og udvikling af en operationel løsning
  - Har ikke været muligt at få dette finansieret ☹️ - der arbejdes videre herpå
- Det er muligt at opnå en bedre lokal/regional tilpasning af modellen ved anvendelse af lokale/regionale observationsdata, men
  - Der er behov for vurdering af andre forhold, specielt hvorledes regional/lokal heterogenitet i de hydrauliske egenskaber kan tilgodeses.

